

תלמודו בידו

דף יח עמוד ב

- א] האם ארבע תעניות הציבור נוהגות בזמן הזה ?
- ב] מהו צום "העשירי" המוזכר בפסוק ?
- ג] מה כתוב ב"מגילת תענית", והאם היא נוהגת בזמן הזה ?
- ד] האם מותר לגזור תענית ציבור בחנוכה, ומדוע ?

א] בזמן שלום: אם אין יד עובדי כוכבים תקיפה על ישראל, ימים אלו יהיו "לששון ולשמחה", ואסורים בהספד ותענית.
יש גזירת מלכות: חובה להתענות בימים אלו.
אין גזירת מלכות ואין שלום: בתשעה כאב חובה להתענות, הואיל והוכפלו בו צרות. [חרבו שתי בתי המקדש, נלכדה העיר ביתר, ונחרשה העיר ירושלים].
שאר התעניות, אם רצו מתענים. ואם לא רצו, אין מתענים.
והואיל ותעניות אלו רשות, אין שלוחי בית דין יוצאים עבורם.

ב] ר' עקיבא: עשרה בטבת, בו הטיל מלך ככל מצור על ירושלים.
ר' שמעון: חמשה בטבת שלאחר החורבן, בו באה השמועה לגולה שהוכתה ירושלים.

ג] מגילת תענית: ימים שאירעו בהם ניסים. ואסרום חכמים בתענית, ובחלקם אף בהספד.
בזמן הזה: לרב, בטלה אחר חורבן הבית. ומותרים בזמן הזה בהספד ותענית.
כדומה לצומות בזמן הזה, שבזמן הבית היו לששון ולשמחה.
לר' יוחנן לא בטלה, והימים שנאסרו בה בתענית אסורים גם בזמן הזה.
ואינם דומים לצומות שהוקבעו ליום טוב מחמת בנין המקדש.

ד] אסור. ואפילו לרב שבטלה מגילת תענית, הואיל וכבר גלוי לכל ישראל על ידי שנהגו בו מצוות [נר חנוכה והלל], והחזיקו בו כשל תורה, אין נכון לבטלו.